

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

Unirea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an 200 Lei
Pe 6 luni 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Paștile din 1928

Capriciile sf. Sinod — Ce va face biserica noastră?

Credincioși promisiunii de-a reveni asupra unui articol al dlui Gavril Todica, publicat de curând în „Unirea Poporului”, în chestia terminului când se vor celebra sf. Pașii în 1928, însemnăm acum, că sf. Sinod dela București a fixat Paștile din anul viitor pe ziua de 15 Aprilie.

DI G. Todica arată, că acest termin nu corespunde normelor stabilite de curând de acelaș Sinod în legătură cu „îndreptarea” calendarului vechiu și că anul viitor Paștile ar trebui serbate, în temeiul normelor pomenite, la 8 Aprilie, deodată cu celelalte religii creștine. Paștile jidovești, cari au provocat anul trecut amânarea sărbărilor noastre cu o săptămână, cad anul acesta pe ziua de 5 Aprilie, așa că aici nu mai e locul corectivului prevăzut pe această chestie în normativul stabilit de sf. Sinod. Totul pare a se reduce deci la dificultățile pe cari ortodoxia le are pe chestia calendarului îndreptat în Basarabia, unde — cu toată potrivirea Paștilor cu vechiul calendar — s’au ivit și anul trecut cazuri foarte supărătoare, cari au reclamat chiar intervenția autorităților civile.

Nu-i eschis nici aceea, ca amânarea aceasta „necanonică” a Paștilor din 1928 să se fi făcut și „de groaza papistașilor”, ca nu cumva să se pară că — după ce o întreagă serie de ani sf. Paști ar fi urmat deacum deodată cu a lor — noul calendar „îndreptat” nu diferă întru nimic de cel gregorian, introdus de un Papă al Romei. Oricum ar fi însă, logica cere să se respecte regulamentul și normele odată stabilite, ori apoi să se revină în întregime la vechiul calendar Iulian.

Și ’n urmă mai este ceva: Sunt considerațiile cari privesc biserica noastră. Când s’a introdus noul calendar, sf. Sinod a cerut stăruitor dela episcopatul nostru să se solidarizeze cu acela, și Preasfințiții noștri arhieriei au urmat — de dragul păcii — acestei invitații, cu toate că ar fi fost mai bucuroși să fi putut introduce — până la o adevărată îndreptare — pe de-a întregul calendarul Gregorian. Ar fi fost deci absolut just și echitabil, ca o abatere dela normele stabilite să nu se fi făcut decât după un aviz de aprobare al bisericii noastre.

Gestul acesta ar fi fost cu atât mai indicat, cu cât prin o revenire a bisericii noastre la vechiul calendar și o propagandă făcută de noi pe această chestie, s’ar putea primejdui destul de ușor „dominația” ortodoxiei.

Cum însă lucrul acesta nu intră în felul de a fi al bisericii noastre, această revenire nu se va face, dar poate n’ar strica să ne gândim, dacă nu e cazul să adoptăm de acum în întregime calendarul gregorian, care ne-ar pune la adăpost de capriciile hotărârilor sf. Sinod dela București.

In chestia școlilor

— O nouă circulară referitoare la școli a Consistorului nostru din Blaj —

de DR. ALEXANDRU RUSU

Din ședința consistorială dela 26 Iulie c. s’a dat clerului nostru arhidiecezan o nouă circulară de mare importanță, asupra căreia găsim că e bine să ne oprim puțin chiar la acest loc de frunte.

E vorba de chestia școlilor noastre confesionale, care de ani de zile preocupă în chipul cel mai intensiv autoritățile noastre bisericești, fără să fi putut ajunge până acum la un aranjament potrivit. „Toate intervențiile și stăruințele corului nostru episcopal — spune noua circulară — n’au reușit să obțină, nu o rezolvire dreaptă și echitabilă a acestei importante chestiuni, dar nici măcar o limpezire a situației școlilor noastre primare gr.-catolice”. Și aceasta nu din vina bisericii, ci exclusiv din aceea a organelor de stat, fiindcă punctul de vedere al episcopatului a fost totdeauna foarte conciliant, „formulându-se — cum spune circulara — cereri și făcându-se propuneri potrivite să împace atât interesele bisericii, cât și cele ale Statului și mai cu seamă interesele învățământului nostru primar”.

Chestia aceasta a școlilor, respectiv a proprietății edificiilor și altei averi școlare, agită acum și cercurile conducătoare ale bisericii ortodoxe din Basarabia, unde s’a luat hotărârea de-a nu se mai ceda nici un fel de edificiu bisericesc în folosul școlii de stat, ai cărei patroni — urmând, se vede, întru toate tactica dela noi — amână rezolvirea acestei probleme cu anii. În fața acestei hotărâri, care amenința școala primară din Basarabia să ajungă literalmente pe drumuri, guvernul s’a sesizat și obținându-se dela cercurile bisericești ale Basarabiei încă o păsuire, s’a dispus, într’un recent Consiliu de miniștri, o cercetare mai serioasă a situației, dela care se așteaptă o aplanare a conflictului.

Drepturile bisericii noastre asupra edificiilor și altei averi, care a aparținut școlilor confesionale gr.-catolice, sunt mult mai indiscutabile decât acelea ale bisericii ortodoxe din Basarabia, iar atitudinea organelor școlare de stat este cel puțin tot atât de supărătoare ca și față de autoritățile bisericești de acolo, și noi totuși abia îndrăsnim să depășim ici-colo — în cazuri direct revoltătoare, cum e mai nou cazul dela Șpring — linia protestelor platonice și inoperante, pe cari nime nu le mai bagă în seamă. Conferențele episcopale mai recente, din 16 Ianuarie 1926 și din 10 Februarie 1927 „s’au ocupat — spune noua circulară — cu deadinsul de această chestiune și din amândouă aceste conferențe s’au înaintat On-lui Minister al instrucțiunii publice memorii...”, dar, adăugem noi, toate aceste memorii au fost și sunt „mazere pe perete”, până

nu se va trece la acțiuni mai concrete, potrivite a-i face pe dd. dela București să înțeleagă, că jocul de a „baba oarbă” nu se poate duce la infinit nici cu biserica noastră, care — tratată mai ales așa cum este — nu-și poate permite luxul unor atât de însemnate păgubiri ale intereselor ei.

Improspătând dispozițiile unei circulare mai vechi, date în cauză încă la 19 Septembrie 1925, noua circulară invită acum organele subalterne „să vegheze cu toată energia ca dreptul de proprietate al bisericii asupra averii școlare, fie terene, fie mobiliar și material didactic, fie orice altă avere, întru nimic să nu se știrbească”. Și aceasta pe „răspunderea personală” a respectivelor organe! Iar pentru cazul, în care împlinirea acestui ordin ar întâmpina dificultăți, aceste organe sunt îndrumate să raporteze imediat, „pentruca... în caz de lipsă să eliberăm procură, pentru a se cere intervenția justiției”.

Ne bucurăm din tot sufletul de acest cuvânt mai răspicat, care neapărat trebuie să fi fost trimis și Ministrului de instrucție, dar suntem de părerea, că oricât de greu ar suna acest cuvânt de amenințare cu îndrumarea cauzelor mai grave pe terenul justiției, organele de stat vor continua să meargă pe calea de până acum, făcându-ne șicane și mai mari decât aceea dela Șpring, unde preotul nostru trebuie să stea cu chirie, fiindcă revizorul — evident la ordin mai înalt — nici nu vrea să audă de evacuarea edificiului fostei școle confesionale. Asemenea cazului dela Spring se vor trece probabil în urma ordinului de mai sus, pe terenul justiției și alte cazuri mai grave și poate că într’unul sau altul dintre ele se va ajunge, firește numai cu întârzierile absolut inevitabile, la aranjamentul dorit, dar, în mare, situația are să rămână aceeaș, pentruca la anul să venim apoi cu nouii instrucții și cu nouă proteste.

Școlile primare confesionale le-am pierdut de mult pe întreagă linia și judecând după rezistența destul de anemică pe care am opus-o răpitorilor, nu mai putem avea multă nădejde, că aceste fortărețe ale bisericii noastre să mai poată fi recăștigate vreodată. Acum sunt în joc averile acestor școli și dacă vom merge pe calea de până acum, ca mâine vom pierde cu siguranță și aceste averi.

Și atunci, în fața acestei jalnice perspective, n’ar strica poate să medităm puțin cu toții asupra „răspunderii personale”, care, evident, nu poate fi trecută întreagă asupra organelor subalterne.

O sută ani dela nașterea episcopului Mihail Pavel. La 6 Septembrie c. se vor împlini 100 ani dela nașterea marelui ctitor și mecenat al tuturor mișcărilor bisericești mai de seamă, care a fost episcopul Mihail Pavel dela Oradea.

Din prilejul acestei aniversări, ziarul „Graiul Neamului” din Carai — care are meritul de-a fi relevat cel dintâiu acest moment al vieții noastre bisericești-culturale — aduce, în fruntea numărului său dela 13 August, interesante amănunte referitoare la familia marelui episcop. Modestia fără seamăn, care l-a caracterizat pe episcopul Pavel întreagă viața, a făcut, ca mormintele părinților săi — Costan Pavel, originar din Mocira, și Maria Ardelean, originară din Câșcău, jud. Someș, — cari se odihnesc în cimitirul vechii biserici din Recea, lângă Baia-mare, să nu aibă la căpătâiu măcar o cruce de piatră. Casa, în care s'a născut episcopul Pavel, situată pe o frumoasă colină a comunei Recea, e locuită azi de un nepot al său cu numele Ștefan Bălaj și protopopul Patachi din Săsari a pornit acum o mișcare pentru ca o tablă comemorativă să însemne pe viitor această casă. Ea se va așeza, în cadre solemne, la 8 Septembrie c. chiar din partea Preasfințitului Valeriu al Orăzii.

Mișcarea e frumoasă și onorează pe cei ce au pornit-o, dar biserica noastră și îndeosebi episcopia de Oradea ar trebui să dea — după părerea noastră — memoriei lui Pavel cadre mult mai impunătoare decât acelea pe cari le-a inițiat păr. Patachi.

Peregrinajul dela Nicula, ce se obișnuștea a se ținea în fiecare an la praznicul Adormirii Preacuratei Vergure Maria, anul acesta a reușit într'un chip deosebit de impunător. Zeci de mii de credincioși au alergat din toate părțile apropiate și cele mai îndepărtate — din Bucovina, Bistrița, Sălajiu, Sătmăr, Maramureș, chiar și de pe Câmpie — la mănăstirea Niculei. În cursul solemnităților din zilele antemergătoare praznicului s'au perândat la mănăstire circa 50,000 pii peregrini și numai în ziua praznicului, la *liturghia arhierescă a asistat o mulțime* — cum nu s'a mai văzut pe

pe aici — *de peste 20,000 credincioși*. Liturghia pontificală și emoționanta predică a Preasfințitului Iuliu — prin care a mișcat până la lacrimi întregul său auditor — a fost ascultată de toți într'o atmosferă de pioasă tăcere și atențiune.

Un colorit solemn a dat sărbătoarei, că în cursul liturghiei pontificale au fost hirotoniți întru preoți șase clerici eparhiali, gata pentru a intra în via Domnului, lucru ce a lăsat vie și dulce suvenire celor ce s'au îndepărtat la vetrele lor cu sufletul mângăiat de darurile Maicei cerești.

O piatră de temelie

Preasfințitul Alexandru al Lugojului a binecuvântat piatra de temelie a noii biserici unite din Târgu-Mureș

Venind dela Cheia (Mischiu), lângă Turda, unde în preziua a consacrat noua biserică a celorce au respins cu demnitate intrigile ortodoxe menite a provoca și acolo o spărtură, Preasfințitul Alexandru al Lugojului a binecuvântat Lunia trecută, la sf. Măria-mare, piatra de temelie a noii noastre biserici din Târgu-Mureș.

Așezată în centrul orașului, partea vest a pieții centrale, noua biserică, cu proporții de catedrală, a credincioșilor noștri din Târgu-Mureș, se ridică în importanță peste atâtea alte chestiuni mai mărunte și de aceea a fost un gând din cele mai bune ca piatra ei de temelie să fie sfințită cu fast mai deosebit. Cele două — și acuși trei — parohii din acest oraș ale bisericii noastre, cu frumoasa lor cunună de intelectuali cari se interesează în chip special de promovarea intereselor ei, sunt ca și o forțăreață a Sionului nostru, căreia i-se adaugă, prin biserica ce se ridică, o nouă și puternică armă de luptă.

În chip deosebit de potrivit, serbările au început încă din preziua, prin un fel de reculegere sufletească, condusă de păr. Dr. Augustin Tatar, profesor la Academia de teologie din Blaj, care prin cele 2 cuvântări ale sale dublate de spovedanii, a pregătit sufletele pentru mă-

rețul act sărbătoresc ce avea să urmeze. În această atmosferă de reculegere sfântă, a fost numai firesc ca primirea ce s'a făcut Preasfințitului dela Lugoj, delegatul I. Preasfinției Sale păr. mitropolit Vasile, să fie din cele mai impunătoare. Cuvintele rostite de protopopul Câmpeanu la marginea tractului său, ca și cele ale păr. Dredețeanu spuse din pragul vechii biserici — o ctitorie a episcopului Bob — au reogladit cu adevărat sentimentele de pietate și dragoste, cari animau pe toți credincioșii uniți ai Târgu-Mureșului.

O deplină confirmare a acestei afirmații a dat-o procesiunea cu adevărat grandioasă, care a dus, a doua zi, pe episcopul pontificant dela vechea biserică la temelia celei noi. În sunetul dulce al clopotelor dela biserica lui Bob și cele două biserici latine din piață și în sunet de melodioase tropare, convoiul solemn de circa 4000 credincioși — între cari mulți din satele învecinate —, urmat de cei vre-o 20 preoți români în ornate, a fost un mare imn de preamărire alui Dumnezeu, dar în aceeași vreme și o manifestare din cele mai de seamă a vitalității bisericii noastre.

Într'un cort ridicat anume în mijlocul viitoarei năi a bisericii a urmat sf. liturghie, la care a cântat, spre mulțumirea tuturor, bine instruitul cor bisericesc al profesorului Sighișoreanu, și care s'a încheiat cu frumoasa vorbire a Preasfințitului Alexandru, care a știut să pună în perfectă lumină marile îndatoriri sufletești legate de zidirea unei noi biserici. S'a purces apoi la sfințirea apei și la binecuvântarea pietrii de temelie, în care s'a așezat „Actul comemorativ” semnat de toți onorațiilor de față. Din acest prilej a spus câteva cuvinte protopopul E. Câmpeanu, iar d. V. Maior, primcuratorul vechii biserici a subliniat în cuvinte bine simțite importanța ce revine noului Sion român unit în viața creștinească și românească a orașului Târgu-Mureș și a întregului ținut din jurul lui.

Toată lumea a trecut apoi în sala de ședințe a primăriei, unde s'au ținut recepțiunile obișnuite, iar de aici la restaurantul Transilvania, unde a avut loc banchetul. În cursul acestuia abatele latin Dr. Iaross a schițat per-

□ □ Foia „Unirii” □ □

Ceasornicul Sfinției Sale

File rupte din însemnările unui preot de sat

Vrei, nu vrei, vremea tace și trece. Sboară clipă după clipă, ceas după ceas; se duc zile după zile și ani după ani: Fugaces labuntur anni, cum se plângea Horațiu. Iar viața, așa pe nesimțite, se scurge și sfârșitul, fatidicul sfârșit al prorocului (Ezech. 7, 6), vine, cu noaptea întru carea nime nu mai poate să lucreze (Io. 9, 4).

Tic-tacul cadențat al ceasornicului are uneori acorduri grave ce pătrund și răscolesc gândirea și simțirea. Cu deosebire în liniștea nopților de nesomn — care preot n'a avut și nu are atari nopți? — și'n încremenirea tăcerii din încăperea celor patru păreți ai chiliuței parohiale, vibrația ritmică și sonoră a limbei de metal ce nu cunoaște nici stare, nici alinare, are o înrîurire magică asupra omului. Partea spirituală a eului nostru, debarasată oarecum de povara materiei, se simte par'că mai ușoară, mai la largul ei; vede mai limpede, judecă mai obiectiv și simte mai intensiv raporturile intime, în cari se află cu Nemărginitul, cu toate celea de sus și celea de jos. Gânduri și probleme bat cu duiumul la ușa minții în orele de veghe târzie și lumina revărsată asupra lor de Puterile Ceriului, de acele „himm-

lischen Mächte” a nopților de frământări și sbucium lăuntric, cântate de Goethe, e o lumină lină, dar vie, ce străbate măduva și răunchii, lăsând urme ce nu se mai pot șterge. Sălbatecul deșert Chalkis, peștera Subiaco, piscul Alvernia, spelunca Manreza, cași pușcăriia Reading, au aprins, în întunerecul unor svârcoliri sfâșietoare, lumini ce vor luci deapururi în bezna ce învăluie biata omenime.

I.

Vremea trece, vremea vine (M. Eminescu). Cu nițică nuanțare de sens, noi am zice: Vreme trece și iar vreme vine; *altă vreme*, altă undire adevăată a Oceanului vieții. Pentru că vremea odată trecută nu se mai întoarce în veci. Nime nu poate trăi *același* răstimp de două ori, precum nime nu poate câștiga *aceeași* biruință de două ori, nu poate suferi *aceeași* înfrângere, *aceeași* pagubă de două ori. Înțelegem deci bucuria deosebită a sf. Terezia Spaniolă (1536—1582), arătată și înafară, de câte ori bătaia ceasornicului o încredința că mai trecuse, *pentru totdeauna*, o oară de încercare, cu perspectivele putinței de a cădea din harul lui Dumnezeu. Pline sau goale, întrebuințate clipele existenței bine sau rău, acest straniu tren rapid, cum numește cineva viața (Astronomul Ch. Nordmann: *Impărăția Cerurilor*. Trad. S. Paves. București. Ed. „Cugetarea” pag. 220), se precipită vertiginos spre destinație, rămânând ca la debar-

care călătorul să-și dea seama singur el de și-a plinit cursul cu vrednicie (II. Tim. 4, 7), ori doară se vor fi sfârșit întru deșertăciune zilele lui și anii lui cu degrab (Ps. 77, 37).

Chestia întrebuințării timpului e o chestie înfiorător de serioasă pentru orice ființă cugetătoare, asvârlită să vâslească în valul vremii. Pentru sluga lui Hristos însă mai mult decât pentru oricine. Pus, asemenea Stăpânului său, spre căderea și scularea multora (Lc. 2, 34), asupra lui apasă în chip special datorința desăvârșirii personale până la plinirea măsurii darului lui Hristos (Efes. 4, 7), ca astfel să poată aduce cât mai multă roadă, amăsurat doriinții Celui ce anume spre aceasta și-a ales uceniciei și le-a poruncit să meargă în lume. (Io. 15, 16).

* * *

Tempora mutantur et nos cum illis. Cu fiecare ceas ce trece devenim mai buni ori mai răi, adaugem o nouă valoare la vistieria vredniciei, ori îngreunăm balanța nevredniciei noastre și prea adesea și a altora; ajutam lățirea și cimentarea împărăției lui Dumnezeu în lumea aceasta, ori opăcim și chiar zădărnim lucrarea Duhului în biserica proprie (I Cor. 3, 16; 6, 19); evoluăm spre culmile sfințeniei, ori ne prăvălim tot mai la vale pe povârnișul pieririi, trăgând după noi mulțime de suflete. De se va părea cuiva că stă în loc, se înșeală. Viața sufletească e un șuvoiu ce se va opri

spectivile mângăitoare ce în chip firesc se îmbie neamului nostru latin în raporturile sale cu Roma, iar păr. canonic Dr. A. Rusu dela Blaj a înviat mișcarea de solidarizare a intelectualilor mireni cu lupta de apărare a clerului față de atacurile ortodoxiei, care de aici a pornit, la 1924, în urma cunoscutelor 9 puncte fixate în coloanele „Unirii“ de chiar Preasfințitul Alexandru al Lugojului.

Fără a fi avut cel mai mic ascuțit împotriva bisericii ortodoxe, aceste manifestări de profundă conștiință a rostului legăturilor noastre cu Roma papală — cari au trecut ca un fir roșu dealungul întregii serbări — sunt o nouă dovadă a puterii de viață a bisericii noastre și în aceeași vreme o garanță deplină, că lucrul început, sub auspicii atât de bune, prin binecuvântarea pierii de temelie, va putea fi încununat, destul de curând, prin actul de consacrare finală a noului lăcaș dumnezeesc.

Fidelio.

Știri mărunte

Personale. Sâmbăta trecută I. Preasfinția Sa păr. mitropolit Vasile a făcut diaconi, iar Luni, la Sântă-măria mare, a sfințit preoți pe Eugen Gr. Bucur, profesor la liceul de băieți din Blaj, Semproniu Mihali, numit cooperador personal la Călăcea, Victor Fl. Moldovan numit cooperador personal la Mănărade, Victor Pop-Morlaca, numit adm.-parohial la Fildul de jos, Vasile Pop, numit adm.-parohial la Căprioara, și Victor Pop-Teiuș, preot disponibil.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe păr. Eugen Cerghi adm. local la Batin.

Sfințirea bisericii din Cheia. Duminica trecută, în 14 August c. s'a făcut sfințirea noii biserici dela Cheia (Mischiu), care laudă râvna și dragostea de cele sfinte a preotului local Simeon Luca și a credincioșilor săi. Actul sfințirii l-a săvârșit, ca delegat al păr. mitropolit Vasile, Preasfințitul Alexandru al Lugojului, căruia i-s'a făcut o primire din cele mai frumoase. În ziua sfințirii, după masă, s'a dat și o reușită reprezentație teatrală, susținută

de tinerimea intelectuală din localitate și jur, care a mulțumit pe deplin pe oaspeții mulți și aleși veniți la serbările din Cheia.

O nouă învesmântare la congregația din Obreja. Trecând peste obișnuitele exerciții spirituale de 6 zile, ținute de păr. canonic Dr. Ioan Bălan, 14 candidate ale congregației noastre din Obreja au primit Luni trecută vesmântul călugăriei din mâna păr. canonic Dr. Ioan Coltor, delegatul I. Preasfințitului mitropolit Vasile. Numărul surorilor profese se ridică prin această nouă învesmântare la aproape 100, ceea ce este o dovadă sigură a puterii de viață a acestei țineri Congregației, dar în aceeași vreme și o garanță sigură, că alături de munca pe care membrele acestei Congregației o depun la cele 3 sanatorii de tuberculoși (din Aiud, Arad și Geoagiul de jos), vor ști să îndeplinească cu aceeași conștiințiozitate, spre mulțumirea tuturor, și agendele împreunate cu conducerea Internatului școlilor secundare de fete din Blaj, pe care-l preiau cu începutul noului an școlar.

Locale. Duminica viitoare, a unsprezecea după Rusalii, va predica în catedrală păr. Augustin Caliani, directorul liceului de băieți.

— Miercurea trecută s'au făcut din partea P. Ven. Consistor arhidiecezan primiri la teologie, adaugându-se la contingentul din anul trecut al tinerului cler un număr de 48 candidați noi, meniți a complecta cât mai fără întârziere șirele rărîte ale clerului arhidiecezan. Dintre aceștia 32 sunt primiți la Academie, iar ceilalți 16 se vor împărtași de calificarea inferioară, cu destinarea de pe acum pentru parohiile mai năcăjite, pe titlul cărora au fost primiți în Cler. — Tot în ședința consistorială de Miercuri s'au făcut și primiri în Internatul de băieți.

— Luni trecută s'a celebrat în catedrală actul cununiei religioase a dlui Dr. Alexandru Măcelariu, medic de circumscripție, cu dsoara Aurelia Papiu, o nepotă a păr. Aron Papiu, cunoscutul profesor și maestru de cântări bisericesti.

Sfințire de clopote la Sfârnaș. Aproape de granița de vest, la Sfârnașul de pe valea Barcăului, s'au sfințit la 17 Iulie c. cu mare solemnitate clopotele noi ale bisericii

noastre de acolo. În fața unui mare număr de credincioși veniți din toate satele apropiate, actul sfințirii l-a săvârșit păr. protopop Gavril Lazar din Sânlazar, ajutat de 4 preoți. Tot atunci s'au sfințit și 3 cruci, cari sunt o adevărată podoabă a comunei. După masă a avut loc o frumoasă reprezentație a Reuniuni mariane locale, care a contribuit foarte mult la înălțarea moralului celor de față. Meritul principal al acestor serbări revine neobositului preot local păr. Teodor Fr. Lazin, care poate fi mângăiat de bunele rezultate ale păstoririi sale.

Lucruri bune din parohia Vișa.

În locul bisericii vechi dărăpănate, cele vre-o 60 familii românești icuite între Maghiarii reformației dela Vișa și-au ridicat de curând — ajutați și de Ministerul cultelor cu o sumă de 80,000 Lei — o biserică nouă, care va putea străjui cu îndoită grijă asupra intereselor românești ale acestor buni creștini. Tot de aici ni-se anunță, că credincioșii Alexă Cozma și soția sa Ana Gheșie au dăruit bisericii noastre din Bonțida o casă cu grădină și 40 jughere pământ în valoare de circa un milion și jumătate Lei. — Dumnezeu să le răsplătească însutit.

† **Maria Gajia n. Nistor**, soția preotului nostru Aurel Gajia, azi director de școală secundară la Oradea, s'a stins la 15 August c. în anul 40 al vieții și 21 al fericitei sale căsătorii. Alături de nemângăiatul soț și iubitorul ei tată, păr. protopop Nistor dela Mediaș — cărora și pe această cale le trimitem condoleanțele noastre — o deplâng numeroase rudeni. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii“.

P. Turda. Am auzit și noi despre cele 3000 Lei incasate de curând pentru o înmormântare din Cluj și găsim că nedumerirea Dvoastră în ce privește mărimea sumei este îndreptățită. N'avem anume nici o dispoziție sinodală care să admită stole atât de urcate, dar nu-i eschis ca sumele ce se încasează la înmormântări să se poată urca — pentru anume servicii și ceremonii aparte — și până la suma de care amintim. De altfel cunoașteți vechiul adagiu: Volenti non fit iniuria.

„Națiunea“. Cluj. Pe măsura ce scurtați comunicatele referitoare la »politica Blajului«, reducem și noi șirele dela acest »telefon«, având totuși bună nădejde că în urmă tot veți ajunge să mai lăsați în pace politica Blajului, și să vă preocupați ceva mai mult de propria Dv. politică. Nu-i eschis anume, ca aceasta să înghită în curând, cu oase cu tot, cunoscuta declarație a dlui

umai în împărăția de lumină a Cerului, ori în întunecimile fără margini ale adâncului — împrejurare, la care face să ne gândim, până mai este încă în mâna noastră cârma corabiei proprii și-a altora.

Vremea folosită bine ne este doar aliatul cel mai de preț în drumul apostoliei noastre, sub toate aspectele acestei apostolii. Stăruința de fier în a învăța cu dobânda cea mai mare posibilă talanții primiți (Mt. 25, 14—29) — și vremea încă este un asemenea talant —, a săvârșit lucruri de necrezut. P. Klimke S. J. († 1924), o mândrie a lezuiților, spunea, cu prilejul unor exerciții spirituale din 1919 (1—10 Ian.), că opera sa cunoscută și apreciată în lumea filosofiei creștine și necreștine: *Der Monismus*, e rodul sferțurilor de ceas de răgaz ce i-le-au lăsat, dealungul mai multor ani, celalalte îndatoriri impuse de ordinul său. Chie-mat de Domnul în floarea vârstei să-și deie seama de cele ce a făcut în viață, această slugă bună*) și credincioasă cred că n'a avut de ce să se rușineze, pentru că a fost dintre cei pe cari li laudă spiritul sfânt că, *deși s'au sfârșit în curând, dar au plivit ani inde-*

*) Nu pot lăsa nepomenită, barem la acest loc, făgăduința acestui suflet ales, că va oferi Domnului la cel mai apropiat prilej după convorbirea avută, sf. jertfă liturgică, pentru ca Cel de sus să ocrotiască și să binecuvinteze ramura română a ordinului sf. Vasile.

Căți de-ai noștri au făcut ori fac ceva la fel? Și câți se și gândesc, peste tot, la așa ceva?

lungați (Ințel. lui Solomon 4, 13). Iși însușise bine acel nervus rerum gerendarum al Societății lui Isus, care face din lezuiți falanga cea mai temută a bisericii catolice: folosirea bună a fiecărei părțicele de timp într'un scop bine fixat, după directivele cumiți și practice din vremea de probă și dresură a noviciatului. (P. Lippert S. J.: Zur Psychologie des Jesuitenordens Kempen-München. 1912, pag. 51—60).

Anii de Seminar ar fi să fie și ei un fel de noviciat pentru viitorii sânguitori în cura animarum, *dacă...* vraja ochilor de mure n'ar eclipsa mult, la mulți candidați de însurătoare cu sutană, lucirea candidă a splendorilor suprapământene și n'ar slăbi glasul înțetitor al povețelor duhovnicești, n'ar extenua vigoarea regulii de casă, n'ar înpotmoli vânjosia avânturilor ideale în revenirea moleșitoare a unor înșelătoare dulci iluzii de viitor, dragi amintiri de prin vacanțe, „scumpe“ dovezi de simpatii primite și împărtașite în migăloase scrisori de dragoste — un tohuvoahu de dulcegării sterpe, sentimentale. Într'aceea vremea trece, iar smochinul se încarcă de frunze frumoase, foșnitoare, bun ca s'atragă asupra-și blăstămii fulgerător al Săditorului (Mc. 11, 13—14).

Pierdem prostește sumedenie de ceasuri în Seminar și purcedem la fel, de atâteaori, și în via Domnului. Cheltuim pe nimicuri o monedă de valoare nemărginită, schimbată în bani mărunți, uitându-ne că ni-s'a dat numai ca să negușătorim cu ea până vom dobândi moște-

nirea vieții de veci. Și buimăceala aceasta cu atât mai dureroasă, cu cât slujba noastră cu mediul în care se desfășoară și cu toate acțiunile ei mici și mari de sărbătoare, ori zile de rând, tot mereu ne aduce aminte că *trece chipul lumii acesteia* (1 Cor. 7, 31). Protocoalele bătrâne cu slova lor ștearsă, abia ceteafă; crucile vechi, strâmbe, mai mult putregaiu decât lemn — străjeri obosiți și posomorâți, la câte-un mormânt uitat —, petecele ponosite de odăjdii folosite cândva, dosite acum prin vre-un ungher tănuit al Casei Domnului; însemnările tremurate de mâni deja de multă vreme putrede, pe cele foi de molitvenice înpăinjenite, ori de ceasloave și cazanii soioase și roase: fiecare psalmodiază în felul său melodiile deatâtea ori auzite ale prohodului, cu gândul ce străbate toate cântările acestei măestre alcătuirii euhologice: Deșertăciune sunt toate cele omenești — *câte nu rămân după moarte.*

Cu toate acestea, noi nu vrem să înțelegem.

Cartea Cărților, tovarășa de zi și de noapte a preotului, chiar la începutul său (Facere cap. 5) insinuă și ea solemn, scurt și rece, necruțătoarea lege a morții, de sub care nu este scăpare, oricât ni-s'ar prelungi altcum firul vieții. Și a fost toate zilele lui Adam, care le-au trăit nouă sute și treizeci de ani, și a murit. Și a trăit Sit... Enos... Cainan... Maleleil... Jared... și a murit. Acelaș acord final sombru, grav și inevitabil: și a murit încheie și lunga viață a lui Matusala și a celor-

I. Maniu, care Vă muncește atât de greu ziua și noaptea. Și atunci ce Vă faceți cu epitetul ornant de »incalificabilă«, fără de care nu puteți vorbi de acea declarație? Ne închipuim anume, ca înghițindu-o odată cu declarația, n'o să Vă meargă chiar bine. — Incolo, Dumnezeu să Vă ierte și să Vă dea mintea cea bună pentru a putea recunoaște că spuneți un neadevăr, afirmând acum din nou, că directorul nostru ar fi așteptat dela Preasfințitul Valeriu al Orăzii să fi făcut la Senat declarația dlui I. Maniu. . . Perseverare diabolicum!

F. București. Urmărim cu atențiune tot ce se scrie în legătură cu calitatea de patriarh a Sanctității Sale intrate în Regentă. Am văzut și concluzia la care a ajuns d. Nae Ionescu, în Nr. 2 dela 13 August al Cuvântului, că adevărul »formal, patriarhul României este astăzi depus«, dar fiindcă dsa promite să mai revină asupra unei laturi și mai grave a chestiunii, așteptăm și noi cu interes sfârșitul acestor discuții. Pe urmă, ne vom mai spune poate și noi cuvântul.

M. Măgureni. Chestia de care Vă ocupați, a unei asociații a preoților noștri, a fost și în discuția congresului preoțesc ținut la Cluj în 1919, unde s'a și adus o hotărâre în cauză. Cu toate acestea nu s'a realizat nimic în această direcție, dovadă, că ideea n'a fost din cele mai norocoase. Pentru prezent cel puțin nu găsim a fi potrivit s'o punem din nou în discuție.

C. Gorenii. Vorbiri funebrele nu publicăm decât cu totul excepțional, dar și atunci numai asupra persoanelor marcante din cler. Regretăm deci, dar nu Vă putem împlini dorința. Moartea iubitului frate — pentru care Vă rugăm să primiți condoleanțe sincere — am înregistrat-o încă în numărul trecut.

A. Alba-Iulia. Primit. Vom utiliza, puțin mai redus, în numărul proximo.

T. Mărunțelu. Totul este în ordine.

Arhidieceza gr.-catolică de Alba-Iulia și Făgăraș

Nr. 5154 - 1927.

Concurs

I

La Școala normală gr.-cat. română de fete din Blaj, sunt vacante două posturi, cari se pun la concurs, cu termenul de 30 August a. c. și anume:

1. Postul de profesoară sau profesor pentru științele pedagogice.

2. Postul de învățătoare la școala de aplicație.

Cererile se vor înainta P. V. Consistor arhiepiscopesc gr.-cat. român din Blaj, însoțite de următoarele acte:

a. Certificat de botez.

lalți patriarhi — acordul final al oricărei existențe terestre. Al nostru chiar.

Și cu toate acestea noi nu vrem să înțelegem și să tragem concluzia practică ce ne-o îmbie adevărul sguduitor de real: Istoria nu-i decât un imens cimiteriu cu epitafii ce povestesc trecătorului povestea de isbândă, ori de înfrângere, a celor cari au fost odată — neamuri și singuratici — și stăpânind clipele prielnice ale existenței, au rodit veșniciei, ori au lăsat să-i treacă partea cea bună, pe veci.

Sf. biserică, în dumnezeiasca ei înțelepciune, a prins acest moment de uriașă însemnătate în viața spirituală și l-a turnat în laude de preamărire, tropare de admirare, condace cuprinzătoare, icoane mult grăitoare, închiegându-le toate în splendide rânduieli de Apostoli, Mucenici, Cuvioși și Cuvioase, spre a biruitorilor proslăvire, a luptătorilor oșelire: Pasă de fă și tu așisderea! (Lc. 10, 37)

Și noi totuși nu prea vrem să înțelegem și să urmărim acest îndemn salutar, deși facem deatâteaori pomenirea cu laudă a atâtor drepti, cari bine s'au vrednicit și s'au încununat cu aureola sfințeniei în urma celor ce au răbdat până în sfârșit (Mt. 24, 13) în luptă contra trupului și sângelui, a căpeteniilor și domnilor (Efes. 6, 12) precum și a lumii dușmane (2 Tim. 3, 12), până la plinirea sorocului, a vremii de încercare și lucrare, ale cărei luni numărare sunt la Domnul și nu vor trece (Iov 14, 5).

b. Diploma de profesor-ă.

c. Certificat despre serviciul de până acum, și

d. Certificat despre examenul de definitivat, pentru învățătoarea dela școala de aplicație.

Cei numiți vor avea salariul, gradațiile și toate atribuțiile convenite după Regulamentul de salarizare a Corpului didactic.

II

La Școala normală gr.-cat. română de băieți din Blaj, se pune la Concurs, cu termenul de 30 August a. c. postul de învățător dela școala de aplicație.

Cererile se vor înainta P. V. Consistor arhiepiscopesc gr.-cat. român din Blaj, însoțite de următoarele acte:

1. Certificat de botez.

2. Certificat despre serviciul de până acum.

3. Certificat despre depunerea examenului de definitivat.

Învățătorul numit va avea salariul și retribuțiile ce i-se cuvin după Regulamentul de salarizare a Corpului didactic.

Blaj, din ședința consistorială, ținută la 2 August 1927.

(56) 1 - 1

Dr. Vasile Suciu
arhiepiscop și mitropolit.

Parohia română unită — Ciugudul de jos

Nr. 43 - 1927.

Concurs

Pentru edificarea bisericii gr. catolice din Ciugudul de jos, jud. Alba, prin aceasta escriem concurs. Concurenții sunt invitați să-și înainteze ofertele în scris, în plic sigilat, până la 25 Septembrie c. ora 12 din zi la subsemnatul oficiu parohial, unde se pot studia zilnic planul, preliminarul de spese și condițiunile de edificare.

Licitația minuendă se va ținea la 25 Septembrie ora 4 și vor putea lua parte numai ceice, odată cu ofertele, vor fi depus în timpul sus indicat și vadiu 10% adecă 83.000 lei, bani parați ori hârtii de valoare.

Reprezentanța parohială își rezervă dreptul a hotări liber asupra ofertelor, fără considerare la suma oferită, și nu rebonifică nici o cheltuială făcută de reflectanți.

Se observă, că lucrările de edificare vor începe numai în primăvara anului 1928.

Ciugudul de jos, din ședința reprezentanței parohiale ținută la 7 August 1927.

Eugen Circa
paroh.

Constantin Ilea
curator primar.

Turnătorie de clopote și metal.

SCHIEB & KAUNTZ

SIBIU Str. Gării 15.

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războin, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale.

(205) 39-52

1-2 (5)

Aviz

Firma Hoza și Sălăgean, Blaj, Magazin de manufactură, cauiă DOI UCENICI, din familie bună.

Preoții!

Învățători!

Comandați

LA LIBRARIA ANGA

CLUJ

„Cărarea Fericirii“

Carte de rugăciuni de preotul G. MĂNZAT. Conține 368 pag. cu 26 capitole mari și diferite rugăciuni la orice ocaziune, fiind aprobată de P. S. dl episcop de Gherla Dr. Iuliu Hossu sub Nr. 581-1925.

Legată în carton tare pentru școlari 85 Lei.
> > până fină cu cruce aurită 140 >
> > piele lux, pe hârtie velină 280 >
> > > șcl. pentru dame 350 >

Nou!

Nou!

„Domnului să ne închinăm“

Carte de rugăciuni pentru elevi în leg. tare lei 25.

Prediei la morți 60 Lei

Prediei p. postul mare

50.— Lei

Teatre populare 15-30 Lei.
școlare 15-30 Lei.

Monoloage și dialoge

10-15 Lei.

Album de modele românești (250 motive) 100 Lei.

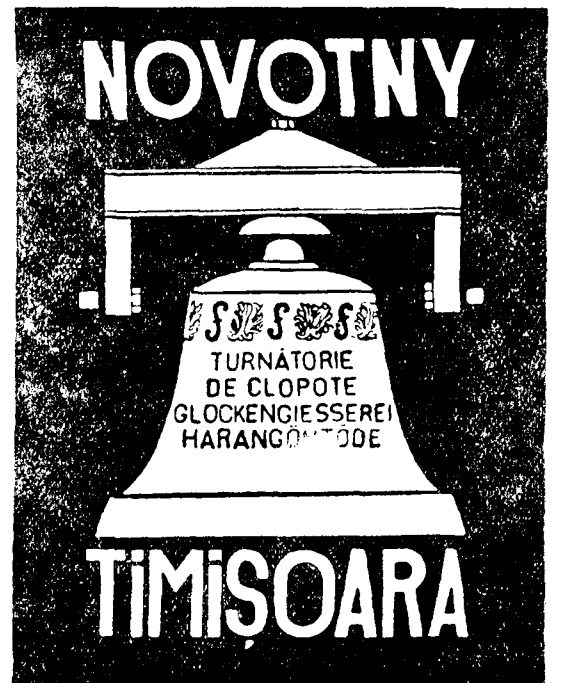
Porto recomandat costă 15-30 Lei.

Mare depozit de clopote

dela 25 kg. în sus. Ornate bisericesti. Odăjdii. Prapori etc.

CEREȚI PREȚURENT DETAILAT.

(20) 16-20

Strada Lunei 4. Fondat în 1872.

Turnătorie de clopote cea mai mare din țară.

